

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-740

16.10.2023

If Skadeforsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Uriktige opplysninger om tyveri av klokke? – ulovlig interesse – fal. § 8-1 4 ledd.

Sikrede meldte om at han var blitt frastjålet en kostbar klokke fra sitt garderobeskap på et treningssenter. Sikrede opplyste at han låste tingene sine inn i skapet med en hengelås før han trente. Da han kom tilbake, var hengelåsen borte og klokken borttatt. Resten av tingene lå fortsatt i skapet. Sikrede forklarte at han meldte fra til en mannlig ansatt han møtte rett utenfor garderoben. Den ansatte skal ha sagt at det ikke var noe han kunne gjøre, og at tyveriet måtte meldes til politiet. Foretaket var i kontakt med treningssenteret som opplyste at det kun hadde vært en kvinnelig ansatt på jobb den aktuelle morgenen. Foretaket avsto sikredes krav om erstatning med henvisning til at han hadde gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger i skadeoppgjøret. Foretaket festet ikke lit til sikredes forklaring og mente hendelsen ikke kunne ha skjedd slik sikrede hadde forklart. Foretaket anførte videre at sikrede ikke hadde sannsynliggjort lovlig opprinnelse til klokken og at en eventuell erstatningsutbetaling ville være i strid med straffeloven § 337. Sikrede var uenig og viste til at det var dokumentert ved videoovervåkning at han ankom treningssenteret med klokken på armen på det tidspunktet han hadde oppgitt. Han forklarte også at han kunne ha tatt feil av personen han møtte utenfor garderoben, og bare antatt at han var en ansatt som var på jobb. Videre anførte sikrede at han ved tegning av forsikringen, fremla en bankutskrift som viste overføring av kr 80 000,- i forbindelse med kjøpet. Nemnda kom til at foretaket ikke hadde grunnlag for å nå frem med en anførsel om at klokken utgjorde en ulovlig interesse. For øvrig kom nemndas flertall til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 80 000 (klokkens kjøpesum i 2016)

Saksfremstilling

Saken gjelder sikredes krav om erstatning for tyveri av forsikret klokke og spørsmålet om foretaket er fri for ansvar som følge av at sikrede har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-1, fjerde ledd.

Sikrede meldte 6.3.23 kl. 9.06 fra til foretaket om at han hadde blitt frastjålet en kostbar klokke fra sin bag som lå i garderobeskapet da han var på trening.

I skademeldingen opplyste sikrede at han hadde kjøpt klokken brukt i 2016 for kr 80 000.

I samtale med foretaket påfølgende dag forklarte sikrede at han hadde låst bagen med alle tingene sine inn i garderobeskapet med en vanlig hengelås da han kom til treningssenteret kl. 6 om morgenen. Da han var ferdig på trening kl. 7 oppdaget han at hengelåsen var borte. Det var kun klokken som var borte fra bagen.

Foretaket ba om ytterligere opplysninger og sikrede forklarte hvilket treningssenter han hadde vært på, hvilke ting han hadde hatt i skapet, samt følgende:

Jeg meldte ifra til han som jobbet der, sa at låsen til skapet mitt er borte og at klokken min var borte. Han sa det ikke var noe han kunne gjøre. At jeg måtte melde det til politiet.

Sikrede har opplyst at saken ble politianmeldt.

Sikrede forklarte videre at han hadde kjøpt klokken av en privatperson han hadde kommet i kontakt med via felles kjente. Han hadde sjekket opp at klokken ikke var stjålet og hadde overført penger via bankkonto. Sikrede har fremlagt kopi av bankutskrift som viser overførsel av kr 80 000.

Sikrede tegnet verdisakforsikring på klokken i desember 2022. I forbindelse med tegning var han i kontakt med foretaket med spørsmål om han trengte kvittering for kjøpet. Foretaket svarte følgende:

Jeg bekrefter med dette at det går greit at du ikke har kvitteringen fra det opprinnelige kjøpet av klokken. Det holder med kontoutskrift som viser overføring av pengene ved kjøp.

Sikrede fremla kopi av tilstandsvurdering fra urmaker, samt bilder av klokken, da han forsikret den.

Utreder var i kontakt med det aktuelle treningssenteret. Der fikk han opplyst at det den aktuelle morgenen kun var en kvinnelig ansatt på jobb. Hun var ukjent med hendelsen. En mannlig ansatt kom på jobb kl. 9 den aktuelle morgenen, også han var ukjent med hendelsen. Treningssenteret gjennomgikk opptak av videoovervåkning. Opptaket ble ikke fremlagt, men det ble forklart at man på videoen kunne se at sikrede ankom treningssenteret kl. 6, og at han da hadde en klokke på armen. Videre kunne man på opptaket se at sikrede forlot lokalet kl. 7.02, men at man da ikke kunne se "klokkearmen".

Etter at utreder hadde vært i kontakt med treningssenteret, kontaktet han sikrede. Sikrede ble bedt om å forklare hva han gjorde da han oppdaget at klokken var borte. Sikrede skal da ha forklart at han hadde truffet en mannlig medarbeider fra treningssenteret rett på utsiden av garderoben og sagt til vedkommende at klokken var borte. Vedkommende kunne ikke hjelpe, og sikrede dro deretter fra stedet. Da sikrede ble konfrontert med at det ikke hadde vært noen mannlig ansatt på jobb den morgenen svarte sikrede at det var "rart".

Foretaket avsto 21.3.23 sikredes krav om erstatning for klokken. Foretaket mente sikrede bevisst hadde gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger i skadeoppgjøret og viste til at hendelsen ikke kunne ha skjedd slik sikrede hadde forklart. Subsidiært anførte foretaket at sikrede ikke hadde sannsynliggjort verken hendelsen eller innehavet av klokken. Foretaket pekte videre på at opprinnelsen til klokken var høyst uklart og dermed kunne utgjøre en ulovlig interesse, som igjen kunne medføre at en eventuell erstatningsutbetaling fra foretaket kunne være i strid med hvitvaskingsbestemmelsene.

Sikrede var uenig i avgjørelsen og klaget til Kundeombudet. Sikrede skrev blant annet følgende:

Når det gjelder beskrivelse av hendelsen står jeg fast på det jeg har fortalt tidligere. Den personen jeg møtte utenfor garderoben antok jeg var en person som jobbet i Sats. Siden han sa at det ikke var noe han kunne gjøre med saken så regnet jeg med at det ikke var nødvendig å melde fra til resepsjonen heller. Jeg har trent på Sats på H flere ganger på denne tiden av dagen, 90% av tilfellene står det ingen i resepsjonen så tidlig. Jeg har ikke noe å si eller formening om rutinene til Sats ved slike tilfeller. Det jeg kun forholder meg til er at den personen fortalte meg at det ikke var noe han kan gjøre med saken. Det var ikke sikkert at den personen var på jobb en gang da dette skjedde. Kan være at han var der for å trene.

Sikrede fulgte videre opp klagen og forklarte at det var mulig at han og selgeren hadde skrevet en kjøpekontrakt tilbake i 2016. Han var litt usikker, men skulle prøve å lete den frem dersom det hadde noe å si for vurderingen av saken. I forbindelse med klagen til Finansklagenemnda innhentet sikrede kopi av kontrakt fra 2016. Av kontrakten fremgikk telefonnummer til selger.

Foretaket opprettholdt sitt standpunkt i saken.

Sikrede har i det vesentlige anført at han har krav på erstatning for klokken. Foretaket har ikke tilstrekkelig grunnlag for å konkludere med at sikrede bevisst har gitt uriktige opplysninger for å oppnå erstatning han ellers ikke hadde krav på. Det er på det rene at sikrede befant seg på treningssenteret den dagen tyveriet fant sted. Sikrede har forklart at han tok kontakt med en person han oppfattet som ansatt. Det kan riktignok ikke utelukkes at sikrede tok feil om dette, og at han tok kontakt med et annet medlem. Ansatte kan raskt forveksles med medlemmer, og en slik feil må etter omstendighetene anses unnskyldelige. Foretaket har ikke redegjort for om denne samtalen fremgår av overvåkningsbildene, bare at sikrede ikke tok kontakt med resepsjonen.

Sikrede har dokumentert eierskap til klokken ved, i forbindelse med tegning av verdisakforsikring på klokken, å fremlegge bankutskrift som viser overføring av kr 80 000. Dersom foretaket mente dette ikke var tilstrekkelig, måtte det ha reagert ved tegning, jf. lignende situasjon i FSN 4704.

Foretaket har bevisbyrden for at det ikke foreligger en lovlig interesse. Denne er ikke oppfylt. Sikredes situasjon kan ikke bedømmes strengere enn i FinKN 2012-252 ettersom det helt klart lar seg spore en betaling i form av bankoverføring til en navngitt selger som stemmer overens med klokken verdi.

Det gjelder en streng bevisbyrde for foretaket, og dette tilsier at saken ikke uten videre kan avvises fra behandling hos Finansklagenemnda. Nemnda bør kunne ta stilling til hvorvidt det strengere beviskravet for foretaket er oppfylt i saken. Foretaket har klart ikke fremlagt tilstrekkelig bevis for å kunne påberope seg ansvarsfritak og utmelding etter fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at sikrede ikke har krav på erstatning etter skaden fordi det er av den oppfatning at han bevisst har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret i den hensikt å tilegne seg en erstatning han ikke hadde krav på. Sikrede har beskrevet en hendelse vedrørende tyveri av en klokke og hvor foretakets undersøkelser har vist at hendelsen ikke kan ha skjedd slik sikrede har forklart. Det har formodningen mot seg at treningssenteret ikke har notert seg denne hendelsen om tyveri i garderobeskap, dersom den hadde skjedd slik sikrede har gitt av opplysninger initialt til foretaket. Det har ikke treningssenteret gjort. Foretaket har lagt vekt på sikredes forklaring om at han henvendte seg til en mannlig ansatt og meldte skaden, mens foretakets undersøkelser har vist at treningssenteret den aktuelle morgenen kun hadde kvinnelig medarbeider på jobb. Denne ansatte hadde heller ikke hørt om den påberopte hendelsen/tyveriet fra et garderobeskap.

Subsidiært mener foretaket at sikrede heller ikke har sannsynliggjort verken hendelsen eller innehavet av klokken. Sikrede har heller ikke i tilstrekkelig grad sannsynliggjort lovlig opprinnelse til klokken. Det følger av forsikringsavtalenes generelle vilkår at forsikringen kun omfatter lovlige interesser som kan verdsettes i penger. Det er ikke sannsynliggjort at klokken har eksistert i sikrede sitt eierskap, og opprinnelsen til klokken er høyst uklar. Basert på dokumentasjon som foreligger kan en eventuell erstatningsutbetaling være i strid med straffeloven § 337 (hvitvasking).

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om

1. foretaket er uten ansvar og kan si opp forsikringen pga. bevisst uriktige opplysninger under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.
2. utbetaling av erstatning vil være i strid med straffeloven § 337.

Nemnda ser først på spørsmålet om foretaket kan la være å betale erstatning fordi sikrede ikke har sannsynliggjort eierskapet eller lovlig opprinnelse av klokken, slik at en utbetaling kan være i strid med straffel. § 337.

Sikrede forsikret klokken med en verdigjenstandsforsikring i foretaket. Nemnda forstår det slik at sikrede i forbindelse med tegning fremla en tilstandsvurdering av klokken fra urmaker, samt bilder av klokken. Ut fra dette kan nemnda ikke se noe grunnlag for å stille spørsmål ved om sikrede faktisk var innehaver av klokken. Foretaket har vist til at forsikringen kun omfatter lovlige interesser som kan verdsettes i penger, og at opprinnelsen til klokken "er høyst uklar". Anførselen er ikke nærmere utdypet, og slik saken er opplyst kan nemnda ikke se at foretaket har grunnlag for å nå frem med en anførsel om at klokken skal utgjøre en ulovlig interesse.

Spørsmålet blir da om foretaket er uten ansvar pga. bevisst uriktige opplysninger under skadeoppgjøret, jf. fal § 8-1 fjerde ledd.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Merete Anita Utgård, bemerker:

Flertallet mener dette spørsmålet reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvoretter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015–2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN-2017-408 og FinKN-2018-077.

Saken reiser hovedsakelig spørsmål om klokken rent faktisk ble stjålet slik sikrede har forklart. Foretaket har anført at hendelsen ikke kan ha skjedd slik sikrede har forklart. I vurderingen har foretaket lagt vekt på at treningssenteret ikke har notert hendelsen, og at sikrede har forklart at han henvendte seg til en mannlig ansatt etter han oppdaget tyveriet, mens treningssenteret har oppgitt at det kun var en kvinnelig ansatt på jobb på det aktuelle tidspunktet. Sikrede har på sin side forklart at han meldte fra til en person som fremsto som en ansatt, men at han kan ha tatt feil. Disse spørsmålene bør belyses med muntlige forklaringer fra sikrede og ansatte ved treningssenteret.

Sikrede erkjenner at "Saken reiser flere bevismessige spørsmål som i utgangspunktet ikke er egnet for en skriftlig behandling" men ber om at nemnda tar stilling til "hvorvidt det strengere beviskravet ... er oppfylt i saken". Flertallet avviser saken fordi de mener saksforholdet ikke egner seg til skriftlig behandling. Da er det heller ikke forsvarlig å si noe om bevisbyrden. Hvis flertallet hadde ment at bevisbyrden ikke var oppfylt, kunne den avgjort saken i sikredes favør.

Sikrede anfører at reklamasjonsregelen i fal. § 4-14 ikke er oppfylt. Flertallet forstår denne anførselen slik at den gjelder foretakets innsigelse om at sikrede ikke har dokumentert eierskap til klokken, og denne innsigelsen kan som nevnt ovenfor uansett ikke nå frem.

Finansklagenemnda Skades mindretall, Hege Sundby, bemerker:

Mindretallet er uenig med flertallet i at saken reiser bevismessige uklarheter som må medføre avvisning av saken. Terskelen for avvisning skal være høy.

Foretaket mener klager bevisst har gitt "uriktige eller ufullstendige opplysninger" i saken for med det å motta erstatningsutbetaling. Det vil alltid være foretaket som bærer bevisbyrden hvor svik etter fal. § 8-1 er påberopt som her. Svikbestemmelsen er forbeholdt de helt klare tilfellene og bevisbyrden er streng. Mindretallet mener denne strenge bevisbyrden ikke er oppfylt i vår sak.

Klager politianmeldte tyveriet kort tid etter hendelsen og meldte skaden til foretaket samme dag. Både forhistorien ved anskaffelsen av klokken og forklaringen til klager fra dagen for tyveriet fremstår både plausibel og troverdig. Det samme gjelder klagers forklaring om at han forvekslet en ansatt ved treningssenteret med et medlem. I en stresset situasjon som klager må antas ha vært i, kan en slik eventuell feiltakelse etter mindretallets oppfatning ikke være avgjørende. Foretakets avslag bygger i det vesentlige kun på en rapport fra en samtale med en annen ansatt på treningssenteret etter et uanmeldt besøk fra foretakets utreder, uten øvrig sikring av tidsnære bevis.

Mindretallet kan etter dette ikke se at foretaket har oppfylt sin strenge bevisbyrde hva gjelder anførselen om svik etter fal. § 8-1, og mener at klager bør få medhold i saken.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).